

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MARIAN CICHOSZ

KGP-4100-02-01/2012

Warszawa, dnia 25 kwietnia 2012 r.

Pan
Mikołaj Budzanowski
Minister Skarbu Państwa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli skontrolowała Ministerstwo Skarbu Państwa w zakresie wykonania w 2011 r. budżetu państwa w części 36, przychodów z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa, a także wykonania planów finansowych Funduszu Reprywatyzacji, Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców, Funduszu Skarbu Państwa i Funduszu Rekompensacyjnego.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2011 r. w części 36 Skarb Państwa, realizację przychodów z prywatyzacji oraz wykonanie planów finansowych Funduszy: Reprywatyzacji, Restrukturyzacji Przedsiębiorców, Skarbu Państwa i Rekompensacyjnego.

1) NIK ocenia pozytywnie realizację dochodów budżetowych przez Ministerstwo Skarbu Państwa² w 2011 r.

W ustawie budżetowej na rok 2011³ ustalono dochody dla części 36 w wysokości 3 342 820 tys. zł. Planowana wysokość dochodów nie była zmieniana w trakcie 2011 r. Dochody zostały wykonane w wysokości 5 684 371 tys. zł, tj. w 170,0%. Największy udział w dochodach (90,6%) stanowiły wpływy z dywidend (§ 0740) od 135 spółek z udziałem Skarbu Państwa, które wyniosły 5 147 675 tys. zł. Kwota uzyskana z tego tytułu była wyższa o 56% od planu określonego w ustawie budżetowej (3 300 000 tys. zł) i o 15,5% od wykonania w 2010 r. (4 456 692 tys. zł). NIK zwraca uwagę, na znaczne niedoszacowanie planu dochodów z tytułu dywidend. Mając na uwadze wielkość uzyskiwanych dywidend w latach poprzednich, ich wartość ujętą w projekcie budżetu MSP na 2011 r. (pierwotnie planowana na 1,3 mld zł, a po uzgodnieniach z Ministrem Finansów podwyższona do 3,3 mld zł), należy uznać za zaplanowaną zbyt ostrożnie.

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82.

² Dalej MSP.

³ Ustawa budżetowa na rok 2011 z dnia 20 stycznia 2011 r. (Dz.U. Nr 29, poz. 150).

Pobrane dochody w 2011 r. były przekazywane do budżetu państwa w terminach wskazanych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonania budżetu państwa⁴.

Należności pozostałe do zapłaty na koniec 2011 r. wyniosły 60 268 tys. zł i stanowiły 1,1% dochodów ogółem. Większość (53,8%) stanowiły należności z tytułu odsetek od należności głównych (§ 0920). Na koniec 2011 r. MSP wykazywało zaległości netto⁵ w wysokości równej kwocie należności pozostałych do zapłaty. W porównaniu do stanu zaległości netto na koniec 2010 r. (447 111 tys. zł) nastąpił ich spadek o 86,5%, co wynikało z jednostkowej operacji księgowej – spłaty wierzytelności po upadłej spółce „Elektrim” SA w wysokości 389 904 tys. zł. W 2011 r. zasadnie, zdaniem NIK, umorzono należności nieściągalne ciężące na 14 dłużnikach w kwocie łącznej 716,8 tys. zł.

NIK nie stwierdziła przypadków zaniechania dochodzenia należności Skarbu Państwa bądź pobierania, ustalania i dochodzenia należności w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego ich naliczenia. NIK zwraca natomiast uwagę na niewłaściwy przepływ informacji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi MSP. O zapadłym bowiem 2 września 2010 r. wyroku w postępowaniu wytoczonym przeciwko spółce „Polania” z siedzibą w Gnieźnie, oddalającym roszczenia Skarbu Państwa o zasądzenie zaległej dywidendy w wysokości 35 539 zł (a także braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej) nie został poinformowany Departament Budżetu i Finansów MSP. W związku z tym, na koniec 2011 r. ww. należność nadal figurowała w ewidencji księgowej MSP. O rozpoczęciu procedury zmierzającej do umorzenia tej należności i urealnienia stanu należności budżetowych kontroler został poinformowany w dniu 9 stycznia 2012 r.

2) NIK ocenia pozytywnie realizację przychodów budżetowych przez Ministerstwo Skarbu Państwa w 2011 r.

a) W ustawie budżetowej na rok 2011 ustalono przychody z prywatyzacji w wysokości 15 000 000 tys. zł. Przychody nie były zmieniane w trakcie 2011 r. i zostały wykonane w wysokości 13 058 788 tys. zł, tj. w 87,1%. Były one niższe o 8 978 334,3 tys. zł (40,7%) od kwoty przychodów wykonanych w 2010 r. Po uwzględnieniu odpisów obowiązkowych na cele ustawowe, wpływy budżetu państwa z tytułu przychodów z prywatyzacji wyniosły 6 267 640 tys. zł.

i) Wykonane przychody z prywatyzacji pośredniej wyniosły 12 996 833 tys. zł, tj. 87,0% kwoty planowanej (14 940 000 tys. zł⁶). Przychody te pochodziły ze sprzedaży akcji/udziałów 152 spółek, z tego ze sprzedaży 68 spółek, których prywatyzację wszczęto w 2011 r. w wysokości 6 313 547 tys. zł, 66 spółek, których prywatyzację wszczęto w latach poprzednich w wysokości 6 675 006 tys. zł oraz 18 spółek, których prywatyzację wszczęto w latach poprzednich poprzez spłatę należności SP w wysokości 8 280 tys. zł.

⁴ Dz.U. Nr 245, poz. 1 637 ze zm.

⁵ Należności pozostałe do zapłaty, których termin zapłaty minął i mogą być egzekwowane.

⁶ Kwota uwzględnia również planowane przychody ze sprzedaży akcji i udziałów spółek przemysłowego potencjału obronnego.

W ocenie NIK, planowanie przychodów z prywatyzacji pośredniej pod względem rzeczowym było, podobnie jak w latach ubiegłych, nierzetelne. NIK zauważyła bowiem, że w grupie 152 sprzedanych spółek znajdowało się zaledwie 18 spółek przewidzianych do prywatyzacji w 2011 r. (spośród 114 wymienionych w planie).

NIK skontrolowała procesy prywatyzacyjne 4 spółek (Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej SA w Jastrzębiu Zdroju, Uzdrawisko Konstancin-Zdrój Sp. z o.o., Telefony Podlaskie SA i Uzdrawisko Przerzeczyn Sp. Z o.o.) nie stwierdzając w tym względzie nieprawidłowości.

ii) Przychody z prywatyzacji bezpośredniej wyniosły 59 349 tys. zł i stanowiły 98,9% kwoty planowanej (60 000 tys. zł). W strukturze przychodów największy udział (93%) miały przychody z umów zawartych przed 2011 r.

Według stanu na 31 grudnia 2011 r. (dane wstępne⁷) wojewodowie byli organami założycielskimi 59 przedsiębiorstw państwowych (w 2010 r. – 88), z których: 8 prowadziło działalność gospodarczą (w 2010 r. – 20), 21 znajdowało się w likwidacji (w 2010 r. – 25), zaś 30 w upadłości (w 2010 r. – 43). W roku 2011 skomercjalizowano 10 przedsiębiorstw państwowych oraz 2 spółki (studia filmowe). W 2011 r. Minister SP zawarł 18, a jedną umowę prywatyzacyjną wojewoda.

b) W 2011 r. należności wymagalne wyniosły 1 040 519 tys. zł i w stosunku do roku 2010 wzrosły o 89 364 tys. zł, tj. 9,4%. Wzrost ten spowodowany był głównie nieuregulowaniem płatności przez Surowce Skalne Zachód Sp. z o.o. w wysokości 62 815,3 tys. zł. Największymi dłużnikami SP byli: Altra Group S.A. (117 883 tys. zł), Mex-Inwest Sp. z o.o. (77 302 tys. zł) i „Scanvir” Sp. z o.o. (67 360 tys. zł).

W 2011 r. Minister SP dokonywał umorzeń należności w oparciu o przepis art. 56 ust. 1 pkt 2⁸ ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁹. Decyzje o umorzeniu należności zawarte były w *Oświadczeniach o umorzeniu należności przypadających Skarbowi Państwa*. W jednym przypadku (dłużnik: Miastoprojekt-Budopol Sp. z o.o. w Warszawie) należność w kwocie 48 678,52 zł została wyksięgowana¹⁰ z ksiąg rachunkowych Ministerstwa pomimo, iż brak było ww. *Oświadczenia*. W dniu 30 marca 2012 r. Pani Małgorzata Aniołek dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów poinformowała, że w 2012 r. skorygowano zapisy księgowe w wyniku czego zwiększono stan należności od tego dłużnika o ww. kwotę.

3) Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację wydatków budżetowych w części 36 Skarb Państwa.

a) W ustawie budżetowej na rok 2011 wydatki w części 36 Skarb Państwa ustalono w kwocie 82 897 tys. zł. W trakcie roku plan wydatków zwiększono o 8 654,3 tys. zł (środki rezerwy celowej) do kwoty

⁷ Przed potwierdzeniem danych przez organy założycielskie.

⁸ Należność może być umorzona w całości jeżeli „osoba prawna została wykreślona z właściwego rejestru osób prawnych przy jednoczesnym braku majątku, z którego można by egzekwować należność, a odpowiedzialność z tytułu należności nie przechodzi z mocy prawa na osoby trzecie”.

⁹ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

¹⁰ Na wniosek Pana Wojciecha Kosmowskiego, Dyrektora Delegatury Ministra SP w Ciechanowie.

91 551,3 tys. zł. Wykonanie wydatków wyniosło 82 761,6 tys. zł, tj. 90,4% planowanego budżetu po zmianach. Największe wydatki w kwocie 69 084,9 tys. zł zostały poniesione w grupie wydatków bieżących i stanowiło 83,5% wydatków ogółem, w tym 36 760 tys. zł (44,4% wydatków ogółem) stanowiły wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej (§ 4020). Wydatki majątkowe wyniosły 3 618,4 tys. zł (4,4% wydatków ogółem) i zostały przeznaczone przede wszystkim na wykonanie prac związanych z zabezpieczeniem spełniania norm bezpieczeństwa w budynku MSP, podniesienie funkcjonalności pomieszczeń użytkowych w budynku MSP i w pomieszczeniach użytkowanych przez Delegatury MSP, instalację i uruchomienie sieci teleinformatycznej przeznaczonej do przetwarzania informacji niejawnych. zakup sprzętu komputerowego. Niewykorzystane środki budżetowe (w wysokości 8 789,7 tys. zł) MSP zwróciło na centralny rachunek bieżący budżetu państwa w terminach określonych w rozporządzeniu w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa¹¹.

b) Na koniec 2011 r. zobowiązania MSP wyniosły 3 378 tys. zł i w porównaniu do 2010 r. (3 569 tys. zł) były niższe o 5,4%. Największy udział w zobowiązaniach (76,6%) miały zobowiązania dotyczące dodatkowego wynagrodzenia rocznego – 2 587 tys. zł (§ 4040). Na koniec 2011 r. nie było zobowiązań wymagalnych.

c) NIK nie wnosi uwag do wykorzystywania w 2011 r. środków przyznanych z rezerwy celowej. W 2011 r. Minister Finansów 3 decyzjami zwiększył planowane wydatki MSP o kwotę 8 654,3 tys. zł. Z przyznanej kwoty MSP wykorzystało 8 647,5 tys. zł, tj. 99,9%. Środki te wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem, tj. na finansowanie opłaty z tytułu lokalizacji składowiska odpadów promieniotwórczych na rzecz Gminy Różan oraz na sfinansowanie dodatku służby cywilnej i dodatkowego wynagrodzenia rocznego.

d) MSP udzieliło w 2011 r. Polskiej Agencji Prasowej S.A.¹² i Zakładowi Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych¹³ dotacji podmiotowych w łącznej wysokości 9 514 tys. zł (11,5% wydatków ogółem).

NIK nie wnosi zastrzeżeń do procesu przekazania przez MSP w roku 2011 dotacji podmiotowej dla ZUOP w wysokości 7 014 tys. zł z przeznaczeniem na cel określony w art. 119 ust. 1 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe¹⁴, tj. na postępowanie z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym oraz na odbiór, transport, przetwarzanie, przechowywanie i składowanie materiałów jądrowych, źródeł promieniotwórczych, a także innych substancji promieniotwórczych.

NIK za nierzetelne natomiast uznaje przyznanie i rozliczenie przez Ministra SP dotacji podmiotowej dla Polskiej Agencji Prasowej SA w wysokości 2 499 755 zł.

Zgodnie z art. 1 ust. 1-3 ustawy z dnia 31 lipca 1997 r. o Polskiej Agencji Prasowej¹⁵ uzyskuje ona i przekazuje odbiorcom rzetelne, obiektywne i wszechstronne informacje z kraju i z zagranicy (art. 1 ust. 1), ma obowiązek upowszechniać stanowiska Sejmu, Senatu, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Rady Ministrów (art. 1 ust. 2) oraz umożliwiać innym naczelnym organom państwa prezentowanie stanowisk w ważnych sprawach

¹¹ Dz.U. z 2010 r. Nr 245 poz. 1 637.

¹² Dalej PAP.

¹³ Dalej ZUOP.

¹⁴ Dz.U. z 2012 r. poz. 264.

¹⁵ Dz.U. 1997 r. Nr 107 poz. 687 ze zm.

państwowych (art. 1 ust. 3). PAP składa wniosek do ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa o udzielenie dotacji, wskazując szczegółowo zadania służące realizacji celów, o których mowa w art. 1, kwotę dotacji, o jaką wnosi Spółka, oraz szczegółowe uzasadnienie (art. 4 ust. 4). Dotacja nie może przewyższać różnicy pomiędzy koniecznymi, rzeczywistymi kosztami poniesionymi przez Spółkę na realizację celów, o których mowa w art. 1, a przychodami z tego tytułu (art. 4 ust. 5).

W *Sprawozdaniu finansowym PAP z realizacji dotacji budżetowej za styczeń-grudzień 2010 r. (korekta)*¹⁶ PAP przedstawiła rozliczenie tylko części przychodów (6 358 tys. zł) i kosztów (9 528 tys. zł) poniesionych na realizację celów, o których mowa w art. 1 ustawy o PAP. Jak wykazała NIK, przychody zostały przez PAP zaniżone o co najmniej 22 696 tys. zł. Na tę kwotę składały się przychody z serwisu ekonomicznego wskazywane w *Sprawozdaniu finansowym PAP*¹⁷ (7 173 tys. zł) oraz różnica pomiędzy przychodami z serwisu informacyjnego wskazanymi w *Sprawozdaniu finansowym PAP* i *Sprawozdaniu finansowym PAP z realizacji dotacji budżetowej* (15 523 tys. zł). Definicja „koniecznych, rzeczywistych kosztów poniesionych na realizację celów określonych w art. 1 ustawy o PAP”, nie została natomiast określona ani w ustawie o PAP ani w rozporządzeniu Ministra Skarbu Państwa z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowego trybu przyznawania i rozliczania dotacji podmiotowej z budżetu państwa dla Polskiej Agencji Prasowej Spółka Akcyjna¹⁸; stąd ustalenie ich rzetelnej, jednoznacznej wartości nie jest możliwe. *Sprawozdanie finansowe PAP z realizacji dotacji budżetowej za styczeń-grudzień 2010 r. (korekta)* zostało zaakceptowane przez Ministra Skarbu Państwa w dniu 27 września 2011 r.

NIK zauważa przy tym, że wniosek NIK z ubiegłorocznej kontroli budżetowej dotyczący podjęcia działań w celu uporządkowania kategorii kosztów rozliczanych w ramach dotacji podmiotowej dla PAP został zrealizowany częściowo. Realizacja tego wniosku polegała wyłącznie na wprowadzeniu do umowy z PAP SA na 2011 r. kategorii kosztów pośrednich jako kosztów koniecznych, związanych z realizacją zadań objętych umową. W 2011 r. nie dokonano działań zmiany rozporządzenia Ministra SP z dnia 29 czerwca 2009 r.¹⁹ w celu sprecyzowania kosztów związanych z rozliczaniem dotacji podmiotowej dla PAP SA.

e) Wydatki MSP na wynagrodzenia w 2011 r., według sprawozdania Rb-70, wyniosły łącznie 41 281,1 tys. zł, tj. 99,0% kwoty planowanej po zmianach (41 698,6 tys. zł) i 99,9% kwoty wynagrodzeń roku 2010 (41 337,7 tys. zł). MSP nie przekroczyło ustalonych na 2011 r. limitów wydatków na wynagrodzenia w poszczególnych paragrafach. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym) wyniosło 5 244,00 zł i w porównaniu do 2010 r. wzrosło o 472,84 zł, tj. o 9,9%. Przeciętne zatrudnienie (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych) wyniosło 656 etatów i w porównaniu do 2010 r. (722 etaty) było niższe o 66 etatów, to jest o 9,1%.

¹⁶ Pismo członka zarządu PAP L. Sobańskiej do MSP.

¹⁷ Nota nr 16 do *Sprawozdania finansowego łącznego PAP za okres 01.01-31.12 2010 r.*

¹⁸ Dz.U. Nr 138 poz. 971 ze zm. Rozporządzenie wydane na podstawie delegacji ustawowej zawartej w ustawie o PAP.

¹⁹ *Rozporządzenie w sprawie szczegółowego trybu przyznawania i rozliczania dotacji podmiotowej z budżetu państwa dla PAP SA* (Dz. U. z 2007 r. Nr 138, poz. 971 ze zm.).

Wysokości wynagrodzeń zasadniczych oraz dodatków funkcyjnych wypłaconych osobom zajmującym kierownicze stanowiska w MSP, w poszczególnych miesiącach 2011 r. mieściły się w przedziale wyliczonym w oparciu o mnożniki ustalone w rozporządzeniu Prezydenta RP z dnia 25 stycznia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad wynagradzania osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe²⁰ oraz kwotę bazową określona w art. 1 Ustawy z dnia 26 listopada 2010 r.²¹

f) Ministerstwo Skarbu Państwa w 2011 r. wносиło opłaty abonamentowe z tytułu użytkowania odbiorników radiowych i telewizyjnych za poszczególne miesiące w terminach i wysokościach określonych w ustawie z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych²² i rozporządzeniu Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 6 maja 2010 r. w sprawie wysokości opłat abonamentowych²³. Łączne wydatki z tego tytułu wyniosły 27 413,64 zł.

g) Przeprowadzone przez MSP w 2011 r. postępowania o udzielenie zamówień publicznych były zgodne z postanowieniami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych²⁴. Oceny tej NIK dokonała na podstawie badania 5 postępowań o łącznej wartości netto 2 136 tys. zł (spośród 68 postępowań o łącznej wartości 28 985 tys. zł).

h) NIK ustaliła, że Ministerstwo SP przeprowadzając w 2011 r. inwentaryzację wykazało w księgach rachunkowych jako środki trwałe: 280 drukarek, 60 klawiatur, 4 koncentratory, 11 modemów, 52 monitory, 15 routerów sieciowych, 26 *swiche*, co w ocenie NIK było nierzetelne. Wyodrębnione elementy nie wypełniają definicji środka trwałego w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²⁵ bowiem aktywa te (rzeczowe aktywa trwałe) nie są kompletne.

4) Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wiarygodność ksiąg rachunkowych oraz poprawność formalną dowodów i zapisów księgowych. Opinię powyższą sformułowano na podstawie:

- przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych obejmujących operacje gospodarcze części 36 Skarb Państwa oraz funduszy MSP za 2011 r. i styczeń 2012 r.,
- badania 216 zapisów/dowodów księgowych na kwotę 16 133,9 tys. zł, w tym 184 zapisów/dowodów o wartości 6 806,7 tys. zł zostało wylosowanych metodą monetarną²⁶ (22 – dobór obligatoryjny i 162 – dobór losowy) z wydatków części 36 oraz 32 zapisów/dowodów o wartości 9 327,2 tys. zł zostało wybranych metodą niestatystyczną z części 36 i funduszy MSP.

²⁰ Dz.U. Nr 10, poz. 91 ze zm.

²¹ Ustawa z dnia 26 listopada 2010 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją wydatków budżetowych – Dz.U. z 2010 Nr 238 poz. 1 578 ze zm.

²² Dz.U. z 2005 r. Nr 85 poz. 728 ze zm.

²³ Rozporządzenie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 6 maja 2010 r. w sprawie wysokości opłat abonamentowych za użytkowanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych oraz zniżek za ich uiszczanie z góry za okres dłuższy niż jeden miesiąc w 2011 r. – Dz. U. z 2010 r. Nr 86 poz. 558.

²⁴ Dz.U. z 2010 r. Nr 113 poz. 759 ze zm.

²⁵ Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

²⁶ Prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem.

- badania 37 zapisów/dowodów na kwotę 5 220 125 tys. zł (dobrych celowo), stanowiącą 91,8% ocenianej populacji dochodów (zrealizowanych dochodów);

Wymienione wyżej analizy zapisów/dowodów księgowych, przeprowadzone z wykorzystaniem narzędzia informatycznego PK-5.2, wykazały jednak następujące uchybienia:

- w dzienniku księgowych (dz. ks. 9-1089) w zapisie dotyczącym zobowiązania nr ZOB/WYD/02842/2011 na kwotę 32 351,20 zł, podano błędną datę dowodu, co było niezgodne z art. 23 ust. 2 pkt 2 ustawy o rachunkowości,
- w dzienniku księgowych (dz. ks. 9-3779) w zapisie dotyczącym zobowiązania nr ZOB/WYD/03163/2011 na kwotę 17 150,00 zł, podano błędną datę zaksięgowania – ujęcia w księgach rachunkowych, co było niezgodne z § 14 pkt 2 Instrukcji obiegu dowodów księgowych, według którego jako datę ujęcia w księgach rachunkowych zobowiązań dotyczących poprzednich miesięcy, wprowadzanych do systemu księgowego ZiG MSP 4.0 do 16 dnia bieżącego miesiąca przyjmuje się ostatni dzień poprzedniego miesiąca,
- na dowodzie dotyczącym zobowiązania nr ZOB/WYD/04229/2011 na kwotę 9 840,00 zł, zapisanego w dzienniku księgowych (dz. ks. 12-2326), brak było potwierdzenia dokonania sprawdzenia pod względem formalnym i rachunkowym, co było niezgodne z § 12 pkt 8 Instrukcji obiegu dowodów księgowych, według którego pracownicy ZKS i ZBW²⁷ na okoliczność sprawdzenia dowodu pod względem formalnym i rachunkowym umieszczają na nim stosowne klauzule, podpisują i podają datę sprawdzenia.

5) NIK pozytywnie ocenia sposób wyliczenia i gospodarowania środkami finansowymi zgromadzonymi na rachunku Funduszu Reprywatyzacji (FR), Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców (FRP), Funduszu Skarbu Państwa (FSP) i Funduszu Rekompensacyjnego (FRk).

W 2011 r. Fundusz Reprywatyzacji dysponował kwotą 5 483.858 tys. zł²⁸, a poniesione wydatki wyniosły 299 600 tys. zł, co stanowiło 5,5% środków dostępnych w 2011 r. W strukturze kosztów największy udział miał wydatek w kwocie 276 287 tys. zł związany z zaspokojeniem roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa, co stanowiło 39,9% kosztów zaplanowanych w ustawie budżetowej i 216,2% wykonania roku poprzedniego. W 2011 r. wypłacono odszkodowania 163 osobom fizycznym, wynikających z dwóch decyzji organów administracyjnych i 61 wyroków sądowych zasądających odszkodowania. Ponadto z FR pokryte zostały koszty postępowań sądowych. W wyniku decyzji i wyroków wypłacono z FR należność główną w kwocie 176 655 tys. zł, a osobom represjonowanym za równowartość mienia przejętego w wyniku orzeczenia przypadku lub konfiskaty, za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego kwotę 1 180 tys. zł.

²⁷ ZKS – Wydział Księgowości, ZBW – Wydział Wydatków i Planowania Funduszy Celowych w Departamencie Budżetu i Finansów MSP.

²⁸ Stan funduszu z roku poprzedniego i przychody roku badanego.

W 2011 r. MSP realizowało działania na rzecz wsparcia indywidualnych przedsiębiorców środkami zgromadzonymi na rachunku Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców. W 2011 r. wydatki zrealizowane z FRP wyniosły łącznie 803 164 tys. zł. Główną pozycję kosztów Funduszu stanowiły wydatki na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego – 775 697 tys. zł. W ramach tych wydatków dokonano m.in. podwyższenia kapitału zakładowego Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. na łączną kwotę 306 247 tys. zł i zakupu akcji nowej emisji CIECH SA. za kwotę 161 985,2 tys. zł. W 2011 r. nie wystąpiły przypadki przedawnienia należności. Z Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorstw zostały umorzone trzy wierzytelności na kwotę 7 602,3 tys. zł. Przyczyną umorzenia była całkowita nieściągalność długu, wynikająca z wykreślenia spółek z KRS i brak majątku przedsiębiorstw.

Stan Funduszu Skarbu Państwa na początek 2011 r. wynosił 288 839 tys. zł i zmniejszył się w trakcie roku o 24 014 tys. zł. Poniesione koszty na realizację celów i zadań finansowanych środkami FSP wyniosły 348 012 tys. zł i były niższe od kosztów zapisanych w planie finansowym po zmianach o 24,2% (458 797 tys. zł). W strukturze poniesionych w 2011 r. kosztów FSP największy udział miały wydatki na zakup usług pozostałych (159 716 tys. zł) obejmujących prowizje, wynagrodzenia, zwrot kosztów związanych ze sprzedażą akcji, ogłoszenia prasowe związane z prywatyzacją, promocję prywatyzacji. Drugą pozycją wydatków stanowiła kwota 148 803 tys. zł obejmująca nadwyżkę FSP przekazanej na przychody budżetu państwa. Zobowiązania FSP wyniosły 145 274 tys. zł i wynikały głównie z realizacji umów z kontrahentami. W 2011 roku dokonano umorzeń należności 18 dłużników na łączną kwotę 403 tys. zł należnych FSP.

Przychody Funduszu Rekompensacyjnego w 2011 r. wyniosły 224 157 tys. zł i pochodziły przede wszystkim z wpłat dokonanych przez Agencję Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa ze sprzedaży nieruchomości pochodzących z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (187 136 tys. zł, tj. 83,5% przychodów FRK). Wydatki FRK wyniosły 485 349 tys. zł, co stanowiło 69% planu finansowego na 2011 r. i spowodowane było konsekwencjami zakończenia procesu przyjmowania wniosków o rekompensatę w 2008 r. Z ogólnej liczby 98,7 tys. wniosków, prowadzonych było nadal 42,2 tys. postępowań administracyjnych o wartości roszczeń szacowanej na 4,2 mld zł.

6) NIK wydaje pozytywną opinię dotyczącą rzetelności sprawozdawczości budżetowej sporządzanej przez MSP. Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że sprawozdania budżetowe: z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27), z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28), o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23), o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N), o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z), o zatrudnieniu i wynagrodzeniach (Rb-70) zostały sporządzone terminowo i przekazują prawdziwy i rzetelny obraz odpowiednio dochodów, wydatków, stanu środków, a także należności i zobowiązań w 2010 r.

7) MSP nie zrealizowało 2 spośród 8 wniosków pokontrolnych sformułowanych w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 29 kwietnia 2010 r. Nie podjęto działań w celu sprawdzenia, czy Polska Agencja Prasowa spełniała warunek określony w art. 4 ust. 5 ustawy o PAP będący podstawą do przekazania środków finansowych

z dotacji podmiotowej. Nie odzyskano również środków pieniężnych z dotacji podmiotowych przekazanych Zakładowi Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych tytułem sfinansowania kosztów realizacji zadań nr 5 i 8. Departament Nadzoru Właścicielskiego uznał, że koszty amortyzacji powinny być uwzględniane w kwocie dotacji²⁹. Ponadto DNW uznał, że wyegzekwowanie środków pieniężnych od ZUOP, który znajduje się w trudnej sytuacji finansowej spowodowałoby zmniejszenie bezpieczeństwa radiologicznego kraju.

8) Biorąc pod uwagę powyższe oceny i uwagi, na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o NIK, Najwyższa Izba Kontroli przedstawia następujące wnioski:

- 1) Dokonywanie akceptacji sprawozdań PAP z realizacji dotacji i wykorzystania dotacji po analizie rzeczywistych kosztów i przychodów związanych z realizacją wszystkich celów określonych w art. 1 ustawy o PAP.
- 2) Zdefiniowanie „koniecznych, rzeczywistych kosztów poniesionych na realizację celów, o których mowa w art. 1 ustawy o PAP”.
- 3) Dokonanie odpowiednich korekt zapisów w księgach rachunkowych odnośnie środków trwałych.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Ministra o przekazanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub o przyczynach niepodjęcia tych działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ustawy o NIK, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków, zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, od dnia otrzymania ostatecznej uchwały Kolegium Najwyższej Izby Kontroli.

(-) Marian Cichosz

Wiceprezes NIK

²⁹ W piśmie z dnia 21 czerwca 2011 r. [znak: BK-AM-0910-1/11(BK/1500/11)] Minister SP poinformował m.in., że „Ministerstwo Skarbu Państwa zamierza podjąć działania w celu zbadania możliwości odzyskania środków pieniężnych z dotacji podmiotowych przekazanych Zakładowi Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych tytułem sfinansowania kosztów realizacji zadań nr 5 i 8 określonych w umowach o przekazanie dotacji oraz kosztów amortyzacji za lata 2009, 2010 – tak by ich wyegzekwowanie od ZUOP nie spowodowało zmniejszenia bezpieczeństwa radiologicznego kraju.” – przypis kontrolera.